

Ο ΟΣΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ †18-01-1861

**Η ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΔΑΓΚΕΡΟΤΥΠΙΑ ΜΕ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΑΡΜΠΟΥΝΑ ΔΗΜΟΥ ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ**

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ

Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

(περί 1770-1861)

Ο Μοναχός Χριστοφόρος Παναγιωτόπουλος ή Παπουλάκος είναι ένας σύγχρονος απόστολος του Έλληνισμού και της Όρθοδοξίας. Παρά ταυτα ή μορφή και ή δράση του επί εκατόν πενήντα και πλέον χρόνια τελοῦσε υπό ἀμφισβήτηση και παρεξήγηση μέσα στην τεχνητή ὀμίχλη, τήν ὁποία εἶχαν δημιουργήσει ή κακία και ή ἀντινομίες τῆς ἐποχῆς του, και μόλις στίς μέρες μας ἀποκαθίσταται μέ ὅλη τους τή λαμπρότητα.

Στήν ἐποχή του ὀρισμένοι ἀπό σύγχυση ή ἐμπάθεια τόν ἀποκάλεσαν ἀγῶρτη, τό ἐπίσημο κράτος τόν συνέλαβε και ή Ἱερά Σύνοδος, ὑπό τήν πίεση τῆς ἐξουσίας, τόν περιορίσει διά βίου σέ Μονές τῆς Θήρας και τῆς Ἄνδρου. Ἀλλά ὁ λαός ἀπό γενιά σέ γενιά, σάν μέσα σέ θῦλο, μάς μεταλαμπαδεύει μέ εὐλάβεια και σεβασμό τή μνήμη, τή φήμη και τά σημεῖα του. Ἐτσι, τώρα πού ὁ χρόνος τόν ἀπομάκρυνε ἀπό τίς σύγχρονες περιστάσεις, μπορούμε νά τόν δοῦμε και νά τόν κρίνουμε καλύτερα.

Ο Παπουλάκος/κης γεννήθηκε μετά τό 1770 στόν Ἄρμυρα του δήμου Κλειτορίας τῶν Καλαβρυτῶν. Μετέρχονταν τό οἰκογενειακό ἐπάγγελμα τοῦ κρεοπώλη. Ἦταν ἄνθρωπος φιλήσυχος και δίκαιος. Σέ ὥριμη ἡλικία βλέπει ἕνα οὐράνιο σημεῖο στήν οἰκία του, πού τόν προστάζει νά ἀφιερῶθεϊ ἐξ ὀλοκλήρου στόν Χριστό ὡς κήρυκας μοναχός. Πιό ψηλά ἀπό τό χωριό του χτίζει τή σκήτη τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου». Ἦταν ἀπλός και κατεῖχε στοιχειώδεις γραμματικές γνώσεις· ὡς ἐκ τούτου δέν θά μπορούσε νά κατακτήσει κάποια ὑπεύθυνη θέση στόν ἀνώτατο κλῆρο. Εἶχε ὀμως τήν τύχη νά ζησει στήν πιό ἐντονη περίοδο τοῦ ἔθνους μας. Συμμετείχε στή μεγάλη προετοιμασία και στόν ἀγῶνα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος ἀπό τό μακρόχρονο ὀθωμανικό ζυγό.

Ἐτσι ζυμώθηκε μέ τά ἔθνηκα νάματα και τήν πνευματικότητα, πού ἀπορρέουν ἀπό τή μακραίωνη παράδοσή μας και τήν ἄνευ ὀρων και ὀρίων προσήλωση τῆς ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας στήν Μεγάλη Μητέρα Ἐκκλησία. Καί ὅταν οἱ Βαυαροί και τά ὀργανά τους θέλησαν νά ἀλλοιώσουν τό ἑλληνορθόδοξο πνεῦμα μέ ἀπαράδεκτες και ὑποπτες καινοτομίες, ὁ Χριστοφόρος τέθηκε ἐπικεφαλῆς στόν ἀγῶνα γιά τήν ἀλήθεια και τήν ἐλευθερία. Μαζί του λόγοι ρασοφόροι τῆς ἐποχῆς του, ὀπως ὁ ἐκ Κεφαλληνίας Κοσμάς Φλαμιάτος, ὁ Μεγαλοσπλιώτης Ἰγνάτιος Λαμπρόπουλος, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ ἐξ Οἰκονόμων, ὁ Διονύσιος Ἐπιφανιάδης, και ἄλλοι Κολλυβάδες και πνευματικοί ἄνθρωποι ἀπό ὅλα τά κοινωνικά και μορφωτικά στρώματα.

Ο Παπουλάκος περιοδεύει σέ ὅλη τήν Πελοπόννησο, στήν Ἀττική και σέ πολλά νησιά, ὀπως στίς Σπέτσες, στήν Ἰδρα, στόν Πόρο και στήν Ἐλαφόνησο, διδάσκοντας τό Λόγο τοῦ Θεοῦ. Οἱ Διδασκῆς του εἶναι βάλσαμο και ἐλπίδα γιά τούς ταλαίπωρους ἄνθρώπους τῶν περιοχῶν αὐτῶν. Παντοῦ σπλητεύει τίς προσπάθειες τῆς ξενόφερτης ἐξουσίας και τῶν προστατῶν αὐτῆς, πού προσπαθοῦν νά ἀλλοιώσουν τήν παράδοσή μας. Μέ τό λόγο του μεταμορφῶνει τό λαό, ὀστε νά ἐπικρατεῖ ἀγάπη, δικαιοσύνη και συγχώρηση. Ο Τύπος τῆς ἐποχῆς γράφει πῶς: «ὀ,τι δέν κατάφεραν οἱ νόμοι, τό κατόρθωσε μέ τό κήρυγμά του ὁ Χριστοφόρος». Ἡ φιλανθρωπία και ή καλοσύνη ἐξαπλώνονται παντοῦ, ἀπ' ὀπου περνᾷ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀρχικά προτείνει νά τόν ἀφήσουν ἐλεύθερο, διαπιστώνοντας: «ὀτι ὀπου ἄν ἀπῆλθε, κηρύξας τόν λόγον τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἀγυρτίαν, οὔτε ἰδιοτελείαν τινα ἐφάνη μετελθῶν, ἀλλ' ἀφιλοκερδῆς ὤν, και ἀκτῆμων, και ὡς ὁ ὑπό ἀπλοῦς ἀπλοῦστατος τόν λόγον τοῦ Θεοῦ κηρύξας, συνέστειλε και παντελῶς ἔπαυσε διά τῆς διδασκαλίας του τήν ζωοκλοπῆν, τήν δενδροκοπῆν, τήν ψευδορκῆν κ.τ.λ. και ... θεωρεῖ αὐτόν τῆς κατ' αὐτοῦ γενομένης κατηγορίας Ἄθῶν». Ὡστόσο οἱ ἰσχυροί φοβοῦνται και πιέζουν τήν Ἱ. Σύνοδο νά ἐκδώσει ἀργότερα ἀπαγορευτική ἐγκύκλιο γιά τά κηρύγματά του. Ο Παπουλάκος ἐπιστρέφει στόν Ἄρμυρα γιά περισυλλογή· ἀλλ' ὀμως ὀχι γιά πολύ.

Ο ἀγῶνας ἔχει γίνεϊ γι' αὐτόν ὀκοπός τῆς ὑπάρξεώς του. Ὡταν σέ λίγο ξαναβγαίνει στά χωριά και στήν ὑπαιθρο, ή Πελοπόννησος ὀλοκληρη και πολλά νησιά δονοῦνται ἀπό ἐνθουσιασμό. Τοῦ ἐπιφυλάσσουν πρωτοφανῆ γιά τά χρονικά ὑποδοχή. Μιά μεγάλη πνευματική λιτανεία διασχίζει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τό Μοριά μέ ἐπικεφαλῆς τόν Παπουλάκο. Παντοῦ τό πλῆθος μαζί μέ τόν κλῆρο τόν ἀποθεῶνει και τόν ἀκολουθεῖ ψάλλοντας τό «Τῆ Ἰππερμάχῳ Στρατηγῶ...».

Ἡ μεγάλη πορεία τῆς πίστεως φθάνει μέχρι τήν Καλαμάτα. Τότε ή Κυβέρνηση και ή Ἱ. Σύνοδος ἀνησυχοῦν και ἀποφασίζου νά ἀντιδρᾶσουν. Στρατός και στόλος ἀποστέλλονται ἐναντίον τοῦ ὀοπλου Γέροντος, γιά νά καταστείλουν τό «κίνημα». Ο Παπουλάκος καταφεύγει στά ἀπρόσιτα βουνά τῆς Μάνης, ὀπου τόν προστατεύει μὲν ή ἀγάπη τῶν κατοίκων, θά τόν καταδώσει ὀμως τό πάθος τῆς φιλαργυρίας. Ἡ ἀμοιβή τῆς συλλήψεώς του εἶχε ὀριστεῖ σέ ἕξι χιλιάδες δραχμῆς και ὁ προδότης, δυστυχῶς, βρέθηκε ἀνάμεσα στόν κλῆρο.

Ο ἀγωνιστής γιά ἕνα χρόνο ἐγκλείεται στίς ὑγρές και ἀνήλιες φυλακές τοῦ Ρίου. Ὡταν μεταφέρεται στήν Ἀθήνα, γιά νά δικασθεῖ, κλῆρος και λαός, μέ κλάματα και δεήσεις, ὑποκλίνονται σέ ἐκεῖνον, ἀπ' ὀπου περνᾷ. Τό Κράτος δέν τολμᾷ νά τόν δικάσει, γιὰτί ὁ λαός εἶναι μέ τό μέρος του και ἔτοιμος νά ἀναιρέσει τίς συκοφαντίες. Μέ πιέσεις τῆς πολιτείας στήν Ἱ. Σύνοδο περιορίζεται σωματικῶς διά βίου, περιφρουρούμενος στή Μονή Προφήτου Ἡλιού Θήρας και ἀργότερα στή Μονή Παναχράντου Ἄνδρου. Ἀλλά ὁ λαός δέν τόν λησμονεῖ. Ἀπ' ὀλα τά Βαλκάνια ἔρχονται προσκυνητές στά σιδερόφρακτα κελιά, ὀπου φυλάσσεται, γιά νά πάρουν τήν εὐχή του ή κομμάτι ἀπό τό ράσο του γιά ἀγιασμό. Κοιμήθηκε στήν Ἄνδρο στίς 18 Ἰανουαρίου 1861. Λίγο νωρίτερα ὁ φρουρός του ζήτησε συγγῶμη ἀπό τόν Γέροντα και τήν εὐλογία του, γιά νά γίνει Μοναχός. Εἶχε τήν πεποιθση ὀτι κάτω ἀπό τήν κατάλευκη γενειάδα του ἐκπορευόταν φῶς και ἀλήθεια.

Ο Παπουλάκος κοιμήθηκε ἀγνοημένος ἀπό τούς ἰσχυρούς, πού προσπάθησαν και μετά τό θάνατό του νά κληδώσουν τή μνήμη του. Ἀλλά ὁ κλῆρος και ὁ λαός τόν ἤθελε πάντα κοντά του. Πολλοί Ναοί χτίζονταν στό ὀνομά του, ὀσο ἀκόμα ζοῦσε, προσωπικά του ἀντικείμενα τοποθετοῦνται, μαζί μέ τή μορφή του σε δαγκεροτυπία, στά εἰκονοστάσια ὡς λείψανα. Ἀπό πατέρα σέ παιδί μέ εὐλάβεια μεταφέρεται ὁ σπόρος, πού ἔρριξε ὁ φωτισμένος αὐτός, ἀλλά και θαρραλέος, ἀγωνιστής-μοναχός. Μέ σεβασμό ἀναφέρονται ὀλοι στήν πορεία τῆς ζωῆς του, ἀπό τό σπίτι του στόν Ἄρμυρα Κλειτορίας μέχρι τή Μονή Παναχράντου, «ἐδῶ γεννήθηκε ὁ Παπουλάκος», ή «ἀπό ἐδῶ πέρασε», ή «σέ αὐτή τήν πέτρα ἀναβασμῶνους κήρυξε».

Μετά πολλά χρόνια ἔρχεται ή ἀναγνώριση. Εἶναι και αὐτό ἕνα ἀπό τά χαρακτηριστικά τῆς φυλῆς μας. Ἐδῶ οἱ ἦρωες, οἱ Ἄγιοι και οἱ μεγάλες προσωπικότητες δέν ἀνακηρύσσονται οὔτε ἐπιβάλλονται μέ δόγματα μέ διατάγματα. Ἐδῶ τούς μεγάλους τούς ἀναδεικνύει ὁ λαός, ἀφοῦ ὁ χρόνος ξεκαθαρίσει τίς ὑποπτες ἀλληλεπιδράσεις τῆς ἐποχῆς και τῶν συνανθρώπων τους.

Ἐτσι, ὁ Παπουλάκος, ὁ φτωχός Μοναχός, περνᾷ ἤδη στή χορεία τῶν Ἄγιων τῆς ὀρθοδοξίας και τιμᾶται τήν ἡμέρα τῆς κοίμησῆς του, τήν 18η Ἰανουαρίου, καθῶς και τήν 18η Ἀγῶστου σέ ἀνάμνηση τῆς λιτάνευσης τῆς εἰκόνης και τῆς τιμῆς κάρας του, κατά τό θέρος τοῦ 1973, στήν Ἀχαΐα.

Γιά τόν Παπουλάκο βλέπε περισσότερα στίς ἰστοσελίδες: www.papoulakos.org / www.papoulakos.info

Ἀρχιμ. Νεκτάριος Ν. Πέττας, Πρόεδρος τοῦ μή κερδοσκοπικοῦ: «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ»